Reactie op advies Kiesraad d.d. 6 juli 2015 inzake de evaluatie van de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op 26 mei 2015

Advies: U wijst erop dat de regeling in de Kieswet en het Kiesbesluit aangaande de Eerste Kamerverkiezing veel minder is uitgewerkt dan voor andere verkiezingen, en noemt drie voorbeelden. Ook andere verschillen met reguliere verkiezingen verdienen volgens u overdenking.
Reactie: Ik zal bezien op welke onderdelen het wenselijk is om de regeling aangaande de Eerste Kamerverkiezing aan te passen. Wel onderstreep ik hetgeen u zelf ook opmerkt over het verschil in karakter tussen de Eerste Kamerverkiezing enerzijds en alle overige verkiezingen anderzijds. Het is dan ook niet zonder reden dat in de Kieswet voor de Eerste Kamerverkiezing in Afdeling III een andere regeling is opgenomen dan voor alle andere verkiezingen, die zijn geregeld in Afdeling II van de Kieswet.
Wat betreft de mogelijkheid om een vervangend stembiljet te verstrekken, ben ik voornemens om in een volgend wetsvoorstel op te nemen dat aan statenleden die zich bij de Eerste Kamerverkiezing vergissen bij het invullen van hun stembiljet, eenmalig een nieuw biljet kan worden uitgereikt, analoog aan art. J 27 van de Kieswet.
Uw opmerking inzake de mogelijkheid dat een restzetel wordt toegewezen aan een lijst die de kiesdeler niet heeft gehaald, lees ik zo, dat u suggereert om in overweging te nemen om deze mogelijkheid bij Eerste Kamerverkiezingen af te schaffen, teneinde de wijze van zetelverdeling op gelijke voet te brengen met die voor Tweede Kamerverkiezingen. Ik breng in herinnering hetgeen daarover is opgemerkt bij de parlementaire behandeling van de huidige Kieswet[1]. Uniformering met de regeling van de Tweede Kamerverkiezing zou inhouden dat de kiesdrempel bij de Eerste Kamerverkiezing tweemaal zo hoog zou worden. Het aantal zetels van de Eerste Kamer bedraagt immers de helft van het aantal Tweede Kamerzetels. Een bepaling dat voor zeteltoewijzing slechts in aanmerking zouden komen lijsten waarvan het stemcijfer groter is dan of gelijk aan de kiesdeler, zou een zekere benadeling van de kleinste partijen meebrengen. Net als daarover bij de totstandkoming van de huidige Kieswet is overwogen, ben ik van oordeel dat het belang van uniformering met de regeling van de Tweede Kamerverkiezing naar mijn oordeel niet voldoende opweegt tegen voornoemd bezwaar.

Advies: U adviseert in de Kieswet voor te schrijven dat de processen-verbaal van het centraal stembureau rond de kandidaatstelling (art. I 18, eerste lid en art. S 7 van de Kieswet) elektronisch openbaar gemaakt worden. U merkt op dat de opgave van door de burgemeester vastgestelde aantallen stemmen (art. N 12, eerste lid, van de Kieswet) en de processen-verbaal van de stemming bij Eerste Kamerverkiezingen (art. T 11, derde lid, van de Kieswet) eveneens elektronisch gepubliceerd zouden kunnen worden.
Reactie: Ik deel uw standpunt dat elektronische openbaarmaking van processen-verbaal het verkiezingsproces transparant en controleerbaar maakt. Om die reden is met de Wet van 3 juli 2013 (Stb. 2013, 289) in de Kieswet geregeld dat de processen-verbaal van de hoofdstembureaus en het centraal stembureau elektronisch openbaar worden gemaakt. Ik zal in overleg met de VNG/de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken bezien hoe het digitaal beschikbaar maken van processen-verbaal kan worden uitgebreid.

Advies: U wijst op een verschil in bestuursrechtelijke rechtsbescherming tegen enerzijds het besluit van het centraal stembureau om de bij de registratie betaalde waarborgsom niet terug te betalen en anderzijds het besluit van het centraal stembureau om de geregistreerde naam te schrappen. Tegen het eerste besluit kan binnen zes weken bezwaar worden ingediend, terwijl tegen het tweede besluit binnen zes dagen beroep open staat bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als een politieke groepering die een nieuwe aanduiding heeft laten registreren bezwaren heeft tegen het ene besluit, zal zij exact dezelfde bezwaren hebben tegen het andere. U adviseert rechtstreeks beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State mogelijk

[1] Zie Kamerstukken II, 1987-1988, 20 264, nr. 3, p. 88; nr. 8, p. 4

te maken tegen het besluit van het centraal stembureau om een bij de registratie van een aanduiding betaalde waarborgsom niet terug te betalen.
Reactie: Ik treed graag in nader overleg met u om te bezien welke procedure kan worden gevolgd indien na registratie van de aanduiding van een politieke groepering geen geldige kandidatenlijst wordt ingeleverd, met als gevolg dat de bij de registratie betaalde waarborgsom niet wordt terugbetaald en de aanduiding in het register wordt geschrapt.